

Interaktivní platforma
podpory duševního zdraví
a prevence rizikového chování

KRATOM MEZI DĚTMI A DOSPÍVAJÍCÍMI

Mgr. Tomáš Jandáč, Ph.D.

Klinika adiktologie, 1. LF UK | VFN Praha

18. září 2026

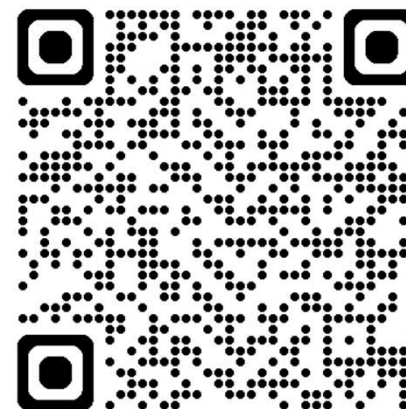
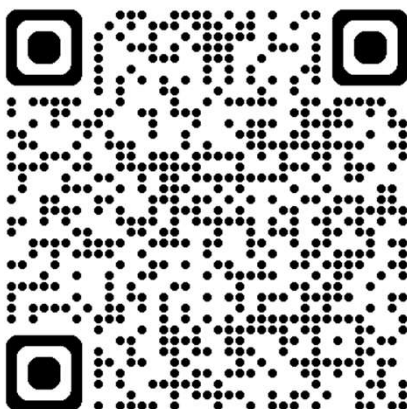
Úřad vlády České republiky

No disclosure

SOCIÁLNÍ SÍŤ @IPREV.CZ

- VZDĚLÁVACÍ PŘÍSPĚVKY,
- AKTUÁLNÍ INFORMACE O NOVINKÁCH NA WEBU,
- POZVÁNKY NA WEBINÁŘE A DALŠÍ ZAJÍMAVÉ AKCE.

Kratom ve školním kontextu: proč teď?

Prevalence

2. nejčastěji
zkoušená látka
po konopí
u 15letých v ČR
(HBSC 2022)

Ambulance

Nárůst případů
v adiktologických
ambulancích
pro děti a mládež

Trh

Rychlá evoluce
trhu – extrakty
a kratom-like
alkaloidy. Lex kratom

Mediální panika

Po užití kratomu loni zemřelo sedmnáct Čechů, včetně studentů. Dosud je legální

ČTK

Krimi Aktualizováno 20. 3. 2026 · 3

Rychlá závislost na kratomu nebo nebezpečné předávkování HHC. Přibývá dětí, co se jimi otráví

KRIMI

Josef Vobořil 20.03.2026 13:24

Mladí umírají po „legální bylině“. Co policie odhalila o kratomu?

Kratom je v Česku legální „bylina s nízkým rizikem“, policie ho však spojuje už se 17 úmrtími, včetně mladé studentky z Olomoucka. Co o látce odhalila a jak stát řeší její regulaci?

Jak časté je užívání?

Česká republika – co víme (HBSC 2022)

18,9 %

16letých v ČR
kratom aspoň jednou
zkoušelo

#2

druhá nejčastěji
zkoušená látka
po konopí (vyjma alkoholu a
nikotinu)
ve věkové skupině 16 let

nárůst záchytů
v adiktologických
ambulancích
po r. 2022

Svět: regionální rozdíly jsou obrovské

9,3 %

Bangkok
(adolescenti 13–19)
prevalence za rok
(BBSS 2022)

0,8 %

USA
(adolescenti 12–17)
prevalence
(NSDUH 2022)

31 %

Jižní Thajsko
(mládež 18–24)
kratom

Co kratom je – a co se změnilo na trhu

Mitragyna speciosa – základy

- Strom původem z jihovýchodní Asie (hlavně Malajsie, Thajsko)
- Tradiční použití: stimulant pro dělníky, léčba bolesti, únavové stavy
- Hlavní alkaloid: mitragynin (opioidní i adrenergní účinky)
- **Metabolit: 7-hydroxymitragynin (7-OH) – výrazně vyšší afinita k opioidním receptorům než morfin**
- Efekt závisí na dávce: nízká = stimulant, vysoká = sedativum/analgetikum

Formy dostupné v ČR dnes

Listy / prášek (tradiční)

Kapsle

Extrakty (koncentrované)

Kratom-like alkaloidy (nová generace)

Enhancery (látky zesilující účinek)

Evoluce trhu: co dnes vidíme v ČR

1

1. generace

Rostlinný prášek,
sušené listy
→ Nízká koncentrace,
tradiční forma

2

2. generace

Extrakty
(standardizované na %
mitragyninu)

3

3. generace

Silně koncentrované
extrakty
→ výrazně vyšší riziko

4

4. generace

Kratom-like alkaloidy,
polosyntetické
sloučeniny
→ PREDIKCE pro ČR v
horizontu 1–2 let

Kratom evoluce trhu

Kratom enhancery – co to je?

Co jsou enhancery?

- Přírodní látky přidávané ke kratomu
- Ovlivňují metabolismus (zejm. CYP3A4) → zpomalují odbourávání kratomu
- **Výsledek: intenzivnější a delší účinek ze stejné dávky**
- Příklady: grapefruity, doplňky s inhibitory CYP

Proč adolescenti kratom užívají?

Motivace k užívání – co říkají data

Výkon & stres

Přijímačky, maturity
Noční studium
Zlepšení soustředění

Únava & spánek

Brigády, sport
Urychlení spánku
Zotavení po aktivitě

Úzkost & bolest

Sebemedikace
Zvládání stresu
Úzdrava od bolesti

Sociální vlivy

Vrstevnický tlak
Experimentování
Dostupnost online

Kratom funkční látkou

Maturity & přijímačky

Kratom jako 'nootropikum'
Alternativa k energy drinků
Nocování před zkouškami

Sport & výkon

Redukce únavy
Urychlení regenerace
Zlepšení soustředění při tréninku

Gaming

Noční session
Zlepšení reakčního času
Komunity online – sdílené tipy

Brigády

Fyzicky náročná práce
Lehká dostupnost v e-shopech
Vnímán jako bezpečnější stimulanty

Rizika a nežádoucí účinky

Nežádoucí účinky – přehled

Akutní nežádoucí účinky

- Nauzea, zvracení
- Tachykardie, palpitace
- Ospalost / agitovanost (závisí na dávce)
- Závratě, bolest hlavy
- Sucho v ústech

Chronická a závažná rizika

- Tolerance a závislost
- Abstinenční stav (připomíná opioidní syndrom)
- Kardiomyopatie (možná při chronickém užívání)
- Epileptické záchvaty (hlavně v kombinaci s jinými látkami)
- Hepatotoxicita (ojedinělé případy)

Jak to poznat a co s tím?

Signály, které může zaznamenat škola

- Výrazná změna chování nebo výkonu (bez jiného vysvětlení)
- Fyzické příznaky: ospalost vs. neočekávaná energie, nauzea, třes
- Rozhovor o bylinném doplňku, čaji, kratomu, bahnu, míchání
- Nákupy v e-shopech, kapsle nebo prášky v tašce
- Vrstevníci zmiňují kratom při primárce nebo volnočasových aktivitách
- Změna spánkového rytmu, energetické vzorce
- U starších studentů: kombinace s alkoholem nebo jinými látkami

Pět otázek pro rozhovor

Co užíváš?

Jakou formu, jak to kupuješ, jak to nazýváš

Jak často?

Jak často, jak dlouho, jak moc

Proč (Argument)?

Co ti to dává? Co ti to pomáhá zvládnout?

Co ti to přináší?

Pozitivní vnímání – bez okamžitého odsouzení

Co ti to bere?

Negativa, komplikace, dopad na školu, vztahy

Co funguje v prevenci?

Prevence: co nefunguje a co funguje

Co nefunguje

- Strašení a šokové kampaně
- Jednorázové besedy bez návaznosti
- Zaměření jen na 'kratom' (trh se mění)
- Moralizování bez porozumění motivacím
- Ignorování vrstevnického vlivu

Co funguje

- Evaluované programy posilující kompetence
- Práce s duševním zdravím a stresem
- Vrstevnický model (peer-to-peer)
- Pozitivní školní klima
- Dostupnost důvěryhodné dospělé osoby
- Pravidelná, soustavná práce – ne jednorázové akce

Co si odnést?

Čtyři věci, které si za týden pamatujte

1

Kratom není černobílý. Není to neškodný čaj ani droga, která zničí každého. U většiny se závislost nerozvine – ale u části ano, a ti potřebují pomoc.

2

Ptejte se po funkci. Ne: 'Proč to bereš?' Ale: 'Co ti to dává? Co ti to pomáhá zvládnout?' Malá, ale zásadní změna.

3

Trh se mění rychleji než naše znalosti. Extrakty a kratom-like alkaloidy mají radikálně jiný rizikový profil než tradiční prášek.

4

Nemusíte/nemůžete to řešit sami. Škola zachytí, otevře rozhovor, propojí s pomocí.

Děkuji za pozornost

Dotazy?

Mgr. Tomáš Jandáč, Ph.D.

Klinika adiktologie, 1. LF UK | VFN Praha